

sosialurin

telf. 14720 . 11820

box 76, 3800 Tórshavn

Útgevri: Føroya Javnaðarflokkur

Fyritaksstjóri: Tórfinn Smith

Bláðstjóri: Vilhelm Johannesen (ábyrgd)

Bláðmenn: Hogni Djurhuus

Jóhann Mortensen

Jan Müller

Lýsingar: Arne Thomsen

Uppseting: Sosialurin

Prent: Dimmalætting

Eisini ein vinna

FØROYSKA samfelagið er í eini broytingartíð. So við og við verður fiskivinnan umlögð, frá at umfata fiskiskap í heimasjógv, á mið- og fjarleiðum, til einans at umfata fiskiskap í okkara egna sjógv.

Í FRAMTÍÐINI má talan sostatt verða um avmarkingar. Samstundis, sum vit skulu tryggja fiskastovnar undir Føroyum, letur tað seg neyvan gera, at veiða somu nøgd og somu virði í okkara egna sjógv, sum vit higartil hava fingið undan Føroyum, av mið- og fjarleiðum tilsamans.

TAÐ STENDUR tí ongantið so greitt sum nú, at vit megu finna og útbýggja aðrar vinnuvegir eisini. Møguleikarnir eru fleiri. Landbúnaðurin kann geva meira. Ein møguleiki er fiskaaling. Ein annar er størri og smærri idnaður av ymiskum slag. Men hjá okkum føroyingum, skuldi onnur sjóvinna enn fiskiskap, eisini havt størsta áhuga.

VIT ERU FØDDIR við ár í hond og erpa okkum av at eiga heimsins besta sjófólk. Men munandi partur av ferðafólkaflutninginum millum Føroyar og úrheimin er á útlendskum hondum. Stórir partur av okkara útflutningi fer eisini á útlendskum kjøli. Vit klekja maskinmenn, skiparar, stýrimenn og skipsførarar til útflutnings. Og annars sita vit bara hendur í hupp.

OG HETTA skulu vit framvegis gera. Tað siga sambandsflokkurin og fólkaflokkurin. Hetta søgdu teir, tá teir á tingi feldu uppskotið um keyp av hóskandi skipi til millumlandasigling. Og leggi tykkum í geyma, at eisini fólkaflokkurin, sum í manna-minnir hevur rópt upp um, at føroyingar skulu sjálvir á øllum økjum, var við.

HJÁ FØROYINGUM skuldi millumlandasigling við bæði ferðafólki og farmi verið ein sjálvsagdur og náttúrligur vinnuvegur. Málið hjá okkum skuldi verið, at allur ferðafólkaflutningur sjóvegis í Norðuratlantshavi, kom á føroyskar hendur.

HESUM HEVUR og fer javnaðarflokkurin at virka fyri.

Trolaraflotin og »kreppan«

Viðgerðin av umstøðum trolaraflotans eigur at halda fram og hava vit tí hesa viðmerking.

Í oddagrein seinasta leygardag vistu vit á, at munur er á, hvussu trolarar eru komnir í flotan. Summar hava bygdir og fiskimannasamtøk útvegð sær sum sjálvhjálpi til at vinna burtur úr arbeiðsloysi, meðan aðrir eru úrslit av spekulatión, skatta- ella aðrar.

Ynski um at skapa virksemi og framburð í eini bygd — ella landinum sum heild — er væl fremst tað sum elvir til útvegning av skipum, harafurta ein heilt einfaldi, lógligi og samfelagsgagnligi atdráttin at vinnu, ein fer inn í til tess at vinna pening. Hetta ger ein bert um ein ber skilagott at, og skapar hetta altíð virði fyri onnur. Men eitt alt ov stórt tal er tilvildarligt úrslit av spekulatión í at nýta »systemið« bert til persónligar fyrimunir.

Fyri stóran part av flotanum, kanska 3/4 av honum er galdandi, at hetta eru skip, sum av neyð eru noydd út í umbygging frá teirri vinnu, tey vóru bygd til, og tey eru tí ikki so rationell og veiðueffektiv, sum tey kundu verið, høvdu tey verið skilagott planløgð til trolarflotan frá byrjan av.

Nevndu veruleikar má ein halda sær fyri eyga, tá heilivágurin fyri tey brek, sum eru í rakstri trolaraflotans, skal skrivast í recept.

Fremst av øllum ræður um ikki at lata seg taka av fótum av teim dómadags-

profetium, vit av og á hoyra, og sum Hákon Djurhuus, Pauli Ellefsen, Crayon og aðrir hvørja ferð styrkja við at spáa undirgang og felli fyri hetta samfelag.

Hóast von við rossatár frá ávisum vinnulívsmönnum, politikkarum og blaðsmýrjarum í ótryggunum tíðum, er neyðugt at turka hesi tár burtur og kveistra politikkarar av hesum slagnum til viks, áðrenn endaliga receptin verður skrivað, tí annars verður úrslitið ein eiturdrykkur fyri framtíðar vinnulív í Føroyum.

Skulu menn, sum ongantið hava hugsað konstruktivt, men hvørja ferð í atgerðarloysi heldur hava vilja sent rokningina til teirra, sum frammanundan rinda allan skattin og sloppið teim, sum lítið rinda undan, hóast hesi høvdu nærum fritt at disponera skeivt við skattaborgarapeningi, skriva receptina, verður hon til ógagns fyri vinnuna sjálva, tí hon etur upp orku okkara heldur enn at økja hana aftur.

Javnaðarflokkurin við-urkennur fult út, at teir meðalstóru trolararnir hava álvarsliga trupulleikar, og javnaðarflokkurin stendur við sín part av ábyrgdini fyri, at hesin floti er komin í vinnu okkara. Vit hava meðvirkað til hetta og halda framvegis, at hóast einstøku skipini kundu verið effektivari, skulu júst tey virka eina ríma tíð enn, meðan umlagt verður til rationellari veiðufør, og meðan tey mest óegnaðu verða sold-

að burturúr flotanum á tann fyrri ánnar og framleiðslu lagligasta hátt.

Javnaðarflokkinum ein og øðrum flokkum hevur tørvað møguleiki fyri at stýra uttanum teir faktorar — trýstir inn á okkum uttanifr — sum gjørdur, at vit máttu leggja um so skjótt og útbýggja so skjótt til trolveiði í egnum sjógv. Kortini sóu vit fyrr enn aðrir, hvat ein floti soleiðis íkomandi kundi koma út fyri, tá bakkstini komu og fingi tí longu í 1970 trýst »tað sum ikki kann standa, lat falla« menninar í sambandsflokkinum til at góðtaka í samgonguskjalinum tá, at »arbeiðsskapandi virkir mugu ikki steðga vegna figgar- ella aðrar kreppur, landskassin fær tá heimild til at reka hesi viðari, meðan orsøkirnar til kreppuna og útlitið fyri framhaldandi rakstri verða kannaðar. Koma skip í líkandi steðgu, verður í hvørjum einstøkum føri tikið avgerð um, hvussu raksturinn kann halda fram.«

Hetta góðtók eisini sjálfstýrisflokkurin, og síðan hava í 1974 og 1979 tjóðveldisflokkurin og fólkaflokkurin góðtikið somu endamálsgrein.

Tá soleiðis 30 av 32 tingmonnum við undirskrift flokkanna hava góðtikið, at vinnan fremst av øllum skal halda fram — hóast hetta fyri sambandsflokkinn og fólkaflokkinn er ein fullkomin kúvending síðan fímtíðini, eigur fráboðan trolskipafelagsins um møguliga at steðga veiðuni 15.

august ikki at ørkimla vinnandi stættirnar ov mikið, hóast onkur tyktist hava áhuga fyri hesum.

Framburðs- og Fiskivinnuflokkurin hevur enn ikki havt høvi til at undirskriva hesa endamálsgrein, tí er talið 30, annars var tað væl 32.

Orsøkin til at javnaðarflokkurin fekk hesa grein við, og orsøkin til, at flokkurin so dyggiliga hevur stuðlað og verið við til at útbýgt vinnulivið, er hon, at fyri sosialdemokratar er vinnan fyrst og fremst tað fólk, sum virkar í henni, og bert í aðru syftu koma eigararnir inn í myndina. Hesir annaðhvørt partreiðarar ella partabævaánnar mugu tí sjálvsagt bera sín part av byrðuni, áðrenn endaliga rokningin til føroyska skattgjaldaran verður skrivað.

Har er talan um spesielt skeivar fløgur, mugu krøvini til fadrarnar eisini setast í mun til teirra maksimalu orku.

Allir partar eru samdir um, at trolskip skulu vit hava, og so mong, at allir stovnar á okkara leiðum verða troysttir. Aðrir veiðuhættir skulu eisini eiga sín fulla rætt, tí ein vinna troystir ikki økið skynsamligt og rationelt einsamøll, men vit skulu tillaga flotan endaliga eftir møguleikum.

Enn er hann ov tilvildarlaga íkomandi, men vit skulu stýra burtur úr hesum.

Hvussu kom hann so? Og hvat skal gerast?

Hendan spurningið viðgera vit í grein nevnd: Hvørjar loysnir.

HAVA VIT STJÓRNARKREPPU?

Síðani javnaðarflokkurin boðaði frá, at hann á ólavsøku fer at seta fram uppskot um, at lögtingsval verður í heyst, hevur nógv verið skrivað um stjórnskip, at politiska arbeiðið liggur stilt, og at landsins politiska leiðsla ikki tekur sær av teirri kreppu, sum fiskivinnan sigst at vera komin í.

Henda skrivning kann bert byggja á ókunneika til tær reglur, sum galda fyri politiska stýrið av landi okkara og eina sam-anblanding við stýrisskipanir í øðrum londum.

Hvør er politiska støðan? Av tí, sum fór fram í mál-

inum um Suðuroyar- og uttanlandssiglingina, metti landsfundur javnaðarflokksins, at tað var iva-samt, um grundarlagið undir landsstýrissamgonguni var nógv gott. Fyri at fáa greiðu á hesum, varð samtykt at seta fólkaflokkinum nakrar spurningar. Var svar fólkaflokksins soleiðis, at flokkurin ikki stóð við ta politisku avtaluna, sum var grundarlagið undir landsstýrissamgonguni, skuldi javnaðarflokkurin krevja nýval.

Svar fólkaflokksins og úrslitið av teimum samráðingum, sum fóru fram,

metti javnaðarflokkurin sum tekin um, at samgongan var skipað undir skeivum fortreytum, og sum ein fylgja av hesum hevur lagnaður boðað frá, at hann á ólavsøku fer at leggja uppskot fyri tingið um nýval.

Verður uppskot um nýval samtykt, verður lögtingsval í heyst, trý ár fyrr enn tað skal verða í seinasta lagi. Men stjórnskiparar er ikki. Landsstýrið er valt av lögtinginum, og so leingi annað landsstýri ikki er skipað, hevur hetta landsstýrið øll politisk rættindi og allar politiskar skyldur, sum

tað hevur havt, síðani tað varð skipað. Tað, at lögtingsval møguliga verður í heyst, forðar á ongan hátt landsstýrinum í at virka, og eg havi einki sæð um, og eg hugsi ikki, at nakar hevur merkt nakað til, at landsstýrið hevur lagt frá sær. Øll skrivningin um stjórnskiparar er tí burturvið.

Kári D. Petersen

tjak og meiningar
heldur fram
á síðu 6